

**TRAFNIDIAETH
CYMRU
TRANSPORT
FOR WALES**

3 Llys Cadwyn
Pontypridd,
CF37 4TH,
029 2167 3434
James.price@trc.cymru
trc.cymru

3 Llys Cadwyn
Pontypridd
CF37 4TH
029 2167 3434
james.price@tfw.wales
tfw.wales

Llyr Gruffydd AS
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith

4 Mawrth 2025

Annwyl Llyr Gruffydd AS

Ysgrifennaf atoch mewn ymateb i gais y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Seilwaith i Trafnidiaeth Cymru (TrC) am dystiolaeth ysgrifenedig fel rhan o'ch ymchwiliad i Storm Bert a Storm Darragh a'r effaith a gawsant.

Mae ein rheilffordd yng Nghymru yn wynebu heriau unigryw o effeithiau newid yn yr hinsawdd, a stormydd Bert a Darragh ar ddiwedd 2024 oedd y rhai mwyaf diweddar i achosi tarfu mawr ar y rhwydwaith. Yn hanesyddol, adeiladwyd rhannau o'r rhwydwaith er mwyn cysylltu cymunedau sydd ger afonydd er mwyn gallu caniatáu i symud pobl a nwyddau o'r afon i'r tir. Yn hyn o beth, gall y rhwydwaith fod yn agored iawn i lifogydd a symudiadau daear yn sgil tywydd eithafol.

Yn TrC mae gennym gyfrifoldeb i sicrhau bod ein rhwydwaith trafniadaeth yn ddiogel i'n cydweithwyr a'n cwsmeriaid, a'i fod yn addas i addasu i'r peryglon yn y dyfodol y gall ein hinsawdd newidiol ei achosi. Mae'r gwaith rydym yn ei wneud i drawsnewid ein rhwydweithiau trafniadaeth yng Nghymru yn mynd y tu hwnt i fanteision cerbydau, gorsafoedd ac amserlenni newydd. Rydym yn trawsnewid y rhwydwaith i sicrhau cydnheredd, lleihau tarfu a chadw pobl i symud.

Er bod digwyddiadau tywydd eithafol blaenorol yng Nghymru, fel Storm Dennis yn 2020, wedi llywio ein cynllunio a'n hymateb yn fawr, rydym yn gwella ein gwybodaeth a'n gallu yn barhaus ar gyfer ymgorffori cydnheredd ac addasu i'r hinsawdd ar draws Rhwydwaith TrC. Mae hyn yn ein galluogi i amddiffyn ein hasedau yn well rhag difrod a lleihau ein gwasanaethau yn wynebu tarfu difrifol. Felly, yn y llythyr hwn, byddaf yn dangos tystiolaeth o'r ymdrechion a wnaeth ein timau i baratoi ar gyfer stormydd Bert a Darragh, i leihau eu heffaith ar ein seilwaith a'r tarfu a achoswyd i'n cwsmeriaid.

Paratoi ar gyfer Storm a'i Effaith

Digwyddodd Storm Bert a Storm Darragh, yn y drefn honno, o Ddydd Gwener 22 Tachwedd – Dydd Llun 25 Tachwedd 2024 a Dydd Gwener 6 Rhagfyr – Dydd Sadwrn 7 Rhagfyr 2024. Er bod effaith y stormydd a'r camau y gwnaethom eu cymryd i darfu cyn lleied â phosibl ar ein rhwydwaith trafniadaeth yn wahanol ar gyfer y ddau ddigwyddiad, roedd y ffordd yr aethom ati i baratoi ac i ymateb i rybuddion gan y Ddesg Dywydd yn unol â'n protocolau safonol pan ragwelir tywydd eithafol yr un peth.

Mae Trafnidiaeth Cymru yn eiddo i
Lywodraeth Cymru
Transport for Wales is owned by the
Welsh Government

Cwmni Cyfyngedig drwy Warrant. Cofrestrwyd yng Nghymru. Rhif Cwmni 09476013.
Cyfeiriad Swyddfa Gofrestredig: 3 Llys Cadwyn, Pontypridd, CF37 4TH
A Company Limited by Guarantee. Registered in Wales. Company No. 09476013. Registered Office Address: 3
Llys Cadwyn, Pontypridd, CF37 4TH

**TRAFNIDIAETH
CYMRU
TRANSPORT
FOR WALES**

3 Llys Cadwyn
Pontypridd,
CF37 4TH,
029 2167 3434
James.price@trc.cymru
trc.cymru

3 Llys Cadwyn
Pontypridd
CF37 4TH
029 2167 3434
james.price@tfw.wales
tfw.wales

Mewn achosion lle rhagwelir stormydd a enwir, sydd â'r potensial i achosi effaith sylweddol, y weithdrefn arferol yw i gynrychiolwyr TrC fynychu Tele-gynadleddau Gweithredu Tywydd Eithafol rheolaidd (EWAT). Cynhelir EWAT gan y rheolwr seilwaith, naill ai Amey Infrastructure Wales (AIW) ar gyfer y rhwydwaith CVL neu Network Rail ar gyfer rhwydwaith ehangach Cymru a'r Gororau. Maent yn rhoi cyfle i reoli paratoadau a chydnerthedd cyn digwyddiadau tywydd garw. Rhennir gwybodaeth o'r Ddesg Dywydd a rhagolygon cyffredinol y Swyddfa Dywydd i lywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch mesurau rhagofal.

Yn y ddau achos, dechreuodd ein cydweithwyr fynychu EWAT pwrpasol tua 72 awr cyn i'r stormydd daro'r rhwydwaith. O'r EWAT, nodwyd bod Storm Bert wedi'i chategoreiddio fel storm eithafol, gyda hyd at 70mm o law yn cael ei ragweld yn disgyn ar draws y Rhwydwaith CVL, a bod rhybudd tywydd coch wedi'i gyhoeddi ar gyfer Storm Darragh gyda gwyntoedd mor gyflym ag 80mya yn cael eu rhagweld mewn ardaloedd lle'r oedd ein llinellau uchaf a mwyaf agored, fel arfordir y Gogledd-orllewin. Yn ogystal â'r EWAT, gwnaethom hefyd fynychu galwadau wrth gefn sifil ehangach, lle dechreuwyd fforymau cydnerthedd lleol, er mwyn ategu gwybodaeth leol a rhannu ein cynlluniau gweithredol gyda rhanddeiliaid. Roedd yr wybodaeth a gasglwyd yn y cyfarfodydd hyn a'r EWAT yn ein galluogi i ddechrau cynllunio ein hymateb mewn cydweithrediad â phartneriaid yn y diwydiant, gan gynnwys Network Rail, i sicrhau bod ein cydweithwyr a'n cwsmeriaid yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf ac, yn bwysicaf oll, eu bod yn ddiogel wrth deithio ar ein rhwydwaith yn ystod y cyfnodau hyn.

Storm Bert

Yn achos Storm Bert, gwnaeth TrC y penderfyniad i atal gwasanaethau ar reilffyrdd Dyffryn Conwy a Chalon Cymru ddydd Sadwrn 23 Tachwedd a dydd Sul 24 Tachwedd, cyn i'r storm daro'r rhwydwaith. Er ein bod yn cydnabod y tarfu y gall cau'r llinellau hyn ei achosi i deithwyr, mewn achosion fel hyn, ein nod yw cydbwysio rhedeg gwasanaethau â'n blaenoriaeth allweddol sef sicrhau diogelwch ein cydweithwyr, ein cwsmeriaid a'r rhwydwaith trafniadaeth. Rhagwelwyd y byddai, mewn rhai rhannau o Gymru, gan gynnwys Gogledd Cymru, hyd at 80mm o law yn disgyn a gwyntoedd cryfion o 60mya neu fwy, a gweithredwyd ar yr wybodaeth hon yn unol â hynny.

Yn anffodus, profodd y rhwydwaith rheilffyrdd ledled y DU effeithiau difrifol oherwydd Storm Bert, gyda chyflyrau cenllifol yn effeithio ar linellau ledled Cymru. Er gwaethaf ein mesurau rhagofalus, achosodd glawiad eang darfu ar nifer o'r llinellau gan gynnwys lein y Gororau, lein Glynebwy (rhwng Llanhilleth a Glynebwy) a rhannau o'r rhwydwaith CVL i'r gogledd o Radur. Cafodd llawer o ardaloedd ar hyd y llwybrau hyn eu boddi o dan ddŵr a olygai nad oeddem yn gallu rhedeg gwasanaethau nes bod y dŵr wedi cilio a bod y gwiriadau diogelwch angenrheidiol ar waith i ailagor y llinellau (gan gynnwys profi llwybrau, gosod cyfyngiad cyflymder dros dro a chynnal archwiliadau asedau). Gweithiodd cydweithwyr TrC a Network Rail yn eithriadol o galed i gael y rhwydwaith rheilffyrdd yng Nghymru a'r Gororau yn ôl ar waith, fodd bynnag, roedd effaith Storm Bert ar ein seilwaith yn golygu bod gwasanaethau ar y llinellau hyn yn destun canslo ac oedi yn ystod yr wythnos ganlynol tra cynhaliwyd yr ymdrech fawr hon.

Er bod gwasanaethau a seilwaith rheilffyrdd wedi cael eu heffeithio ledled Cymru a'r Gororau, effeithiwyd yn arbennig ar ein hasedau oedd yn eiddo i ni ar y rhwydwaith CVL gan y storm. Er enghraifft, roedd llifogydd mewn ardaloedd fel Aberdâr ac Aberpennar, yn Rhondda Cynon Taf, yn golygu bod llawer iawn o falurion wedi aros ar y cledrau wedi i'r dŵr gilio a oedd yn gohirio ailagor y llinellau CVL i'r gogledd o Radur tra bo gwaith glanhau ar y gweill. Achosodd dyfroedd uchel a chyflym Afon Taf i falurion gael eu gwrthio yn erbyn ac o dan ddec Traphont Pentyrch, i'r de o Ffynnon Taf, a achosodd ddifrod i reilen law'r strwythur. Oherwydd hyn, gwnaethom weithredu cyfyngiad cyflymder rhagofalus 5mya dros y bont nes i'r coed mawr gael eu symud ac ni wnaeth archwiliad manwl o'r strwythur a gadarnhawyd a gafodd ei ddifrodi effeithio ar gapasiti strwythurol cyffredinol y bont.

Er na ragwelwyd i ba raddau y byddai Storm Bert yn effeithio ar seilwaith y CVL, bydd gwersi a ddysgwyd o'r digwyddiad hwn a'r data yr oeddem yn gallu eu casglu yn cyfrannu at wella ein gwybodaeth a'n gallu i ymgorffori cydnerthedd ac addasu i'r hinsawdd ar draws ein hasedau. Er enghraifft, er mwyn ategu ein proses o ragweld, rhagolygu a rhybuddio mewn achosion o ddigwyddiadau tywydd eithafol, mae TrC wedi sefydlu sawl gorsaf dywydd i ddeall patrymau tywydd yn well ar draws y rhwydwaith CVL. Mae daearyddiaeth unigryw Cymoedd De Cymru yn cyfrannu at fodolaeth microhinsawdd, ac felly mae gwahanol leoliadau'r gorsafoedd hyn yn caniatáu ymateb mwy effeithiol yn ystod tywydd eithafol.

Mae ein gorsafoedd tywydd yn monitro patrymau tywydd lleol gan gynnwys glaw, gwyntoedd cryf, lleithder a gwres. Mae'r data a gesglir o'n gorsafoedd monitro tywydd yn ein helpu i ddatblygu ein dealltwriaeth o sut a ble y gallai digwyddiadau tywydd eithafol amlygu ar draws ein rhwydwaith yn y dyfodol. O ganlyniad, byddwn yn datblygu mesurau cydnerthedd ac addasu priodol i leihau'r effeithiau ar ddiogelwch a pherfformiad gweithredol ein hasedau a'n gwasanaethau. Felly, defnyddir y data a gesglir gan y gorsafoedd tywydd hyn yn ystod stormydd, fel storm Bert, i bennu'r patrymau tywydd sy'n debygol o achosi'r tarfu mwyaf ar wasanaethau ar y CVL fel y gellir rhoi mesurau rhagofalus priodol ar waith.

Wrth i ni wella ein dealltwriaeth, gallwn amddiffyn ein hasedau yn well rhag difrod a lleihau difrifoldeb, amllder a hyd y tarfu ar y gwasanaeth y gall tywydd eithafol ei achosi. Er bod ein timau wedi gweithio'n eithriadol o galed yn dilyn Storm Bert, bydd y sylfaen dystiolaeth hon yn galluogi ein tîm Rheoli Asedau i wneud penderfyniadau yn gyflymach a phenderfyniadau mwy gwybodus o ran diogelu a chynnal ein hasedau hanfodol.

Storm Darragh

Yn achos Storm Darragh, gwnaethom y penderfyniad ymlaen llaw i atal yr holl wasanaethau trenau i'r gorllewin o Gaerfyrddin o 9.00pm ddydd Gwener 6 Rhagfyr yn dilyn rhagolygon o wyntoedd cryf hyd at 90mya a glaw trwm iawn. Fe wnaethom hefyd newid llwybrau a chanslo gwasanaethau penodol lle bo hynny'n briodol. Rhoddwyd mesurau rhagofalus pellach ar waith ar gyfer dydd Sadwrn 7 Rhagfyr, yn sgil gwybodaeth gan Met Desk ac yn unol â'r rhybudd 'perygl i fywyd' a gyhoeddodd Llywodraeth y DU, yn cynnwys:

- Cyfyngu cyflymder i 50mya ar bob llinell
- Atal gwasanaethau TrC rhag teithio trwy'r dydd ar linell Dyffryn Conwy, Caer - Lerpwl Lime Street a lein Calon Cymru

**TRAFNIDIAETH
CYMRU
TRANSPORT
FOR WALES**

3 Llys Cadwyn
Pontypridd,
CF37 4TH,
029 2167 3434
James.price@trc.cymru
trc.cymru

3 Llys Cadwyn
Pontypridd
CF37 4TH
029 2167 3434
james.price@tfw.wales
tfw.wales

- Atal gwasanaethau rhwng Cyffordd Llandudno - Caergybi, Machynlleth - Aberystwyth/Pwllheli a Chaerfyrddin – Doc Penfro/Aberdaugleddau/Abergwaun tan 11.30 am
- Lleihau gwasanaethau ar hyd Lein y Gororau.

Fodd bynnag, er gwaethaf ein paratoadau ar gyfer effeithiau Storm Darragh a chydweithio'n agos â Network Rail, esblygodd y sefyllfa a gweithredwyd mesurau adweithiol ychwanegol gennym er mwyn sicrhau diogelwch ein cydweithwyr, ein cwsmeriaid a'r rhwydwaith ymhellach. Felly, dros nos ddydd Gwener 6 Rhagfyr, penderfynwyd atal gwasanaethau TrC ar draws De Cymru gyfan nes y gellid cynnal prawf ar y llwybrau a bod y llwybrau hyn yn cael eu hystyried yn glir i wasanaethau redeg arnynt y bore canlynol.

Yn ystod y ddau ddiwrnod, achosodd y gwyntoedd a'r glaw uchel iawn ar draws y rhwydwaith ddiffyg cyflenwad pŵer, coed yn cwmpo ar y llinell a llifogydd. Arweiniodd hyn at darfu eang ar y rhwydwaith a theimlwyd yr effeithiau unwaith eto'r wythnos ganlynol wrth i ddifrod gael ei asesu a gwaith atgyweirio angenrheidiol gael ei wneud. Wrth i'r amodau lacio, y flaenoriaeth i TrC a Network Rail ddydd Sul 8 a dydd Llun 9 Rhagfyr oedd rhoi prawf ar y llwybrau ac agor pob llwybr mor gyflym ac mor ddiogel â phosibl. Erbyn bore Llun, roeddem wedi adfer y rhan fwyaf o'n gwasanaethau ar Brif Llinell De Cymru, i'r dwyrain o Abertawe, ar llwybrau Bro Morgannwg a'r CVL.

Roedd sawl gwasanaeth yn effeithio ar ddigwyddiadau ar y seilwaith rydyn ni'n berchen arni ar y CVL gan gynnwys coed wedi cwmpo ar y Cyfarpar Llinellau Uwchben (OLE) a malurion ar y trac. Roedd yr un yn wir yn ystod Storm Bert. Roedd ein tîm Rheoli Asedau yn cadw llygad barcud ar ein hasedau seilwaith, dros neu gerllaw cyrsiau dŵr mawr (gan gynnwys pontydd, cwlfertau, gwrthgloddiau, traciau ac ati). Roedd hyn er mwyn sicrhau bod effaith lefelau dŵr a'r malurion oedd wedi casglu yn cael ei leihau cymaint â phosibl. Yn ystod y ddwy storm, gwnaethom ddefnyddio gwylwyr ar y safle a dyfeisiau monitro cyflwr o bell i asesu effeithiau llifogydd ar ein seilwaith yn barhaus. Bydd y data hwn a'r gwersi a ddysgwyd yn cael eu defnyddio ochr yn ochr â data a gasglwyd gan ein gorsafoedd tywydd i lywio ein cynlluniau cadernid seilwaith a buddsoddiad yn y dyfodol ar gyfer y CVL.

Achoswyd her ychwanegol a wynebwyd gan gydweithwyr TrC yn ystod Storm Darragh gan y rhybudd brys a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU a gyhoeddodd rybudd coch gan gynghori pobl Cymru a'r Gororau i 'beidio â theithio os yn bosibl' a 'pheidio â gyrru' oherwydd y sefyllfa. Fel y gallwch ddeall, cafodd hyn effaith ar ein lefelau staffio ddydd Sadwrn 7 Rhagfyr gan gynyddu'r pwysau ar weithrediadau. Fodd bynnag, llwyddodd y rhan fwyaf o gydweithwyr i deithio i'r gwaith yn ddiogel a dim ond ychydig o orsafoedd oedd gyda llai o staff na'r arfer. Er y cynhaliwyd cyfarfodydd mewnol gyda chydweithwyr i roi sicrwydd a diweddariadau ar wasanaethau wrth baratoi ar gyfer Storm Darragh, rydym wedi adolygu ein Gweithdrefn Tywydd Niweidiol ers hynny gan roi ffocws penodol ar rannu negeseuon mewnol i gydweithwyr ynghylch teithio i'r gwaith yn ddiogel ond hefyd ar bwysigrwydd darparu gwasanaeth hanfodol yn y digwyddiadau hyn.

Effaith ar Gwsmeriaid a Chymunedau

Cyfathrebu â Chwsmeriaid

Un o'n blaenoriaethau allweddol yn ystod tywydd eithafol fel stormydd Bert a Darragh yw ein bod yn cyfleu'n glir y tarfu ar wasanaethau a chyingor teithio i'n cwsmeriaid. O ran y ddwy storm, buom yn gweithio'n agos gyda chydweithwyr yn Network Rail gan gyhoeddi datganiadau ar y cyd i sicrhau bod ein negeseuon yn gyson ac yn gytbwys ar draws ein platfformau. Gwnaethom hefyd ymgysylltu â Chwmnïau Gweithredu Trên eraill (TOC), gan gynnwys Great Western Railway (GWR) a'r rhai dros y ffin, fel bod yr holl weithredwyr yn cael gwybod ynghylch defnyddio tocynnau, derbyn tocynnau a Gwasanaethau Bws yn Lle Trên (RRS).

Yn ogystal â rhannu diweddariadau rheolaidd gyda chyfryngau lleol a rhanbarthol, fe wnaethom hysbysu cwsmeriaid am newidiadau i wasanaethau trwy ein sianeli sefydledig y gwyddom eu bod yn cael eu defnyddio'n gyson gan gwsmeriaid i ddod o hyd i wybodaeth. Roedd hyn yn cynnwys:

- Arddangos baner tarfu melyn ar wefan TrC ac eicon ar ap TrC.
- Rhannu diweddariadau amser real ar ein gwefan Gwirio Taith.
- Rhannu diweddariadau amser real yn yr adran 'Gwybodaeth Fyw' ar ap TrC.
- Felly, dros nos ddydd Gwener 6 Rhagfyr, penderfynwyd atal gwasanaethau TrC ar draws De Cymru gyfan nes y gellid cynnal prawf ar y llwybrau a'u bod yn cael eu hystyried yn glir i wasanaethau redeg y bore canlynol.
- Cyflwyno cyhoeddiadau mewn gorsafoedd, yn awtomatig mewn gorsafoedd heb staff a chyhoeddiadau awtomatig a rhai byw mewn gorsafoedd sydd â staff.
- Lanlwytho graffeg a datganiadau sy'n symleiddio'r newidiadau i'r gwasanaeth ar ein tudalennau cyfryngau cymdeithasol, yn ogystal â rhannu manylion â chwsmeriaid a chysylltu swyddi â chynllunwyr teithiau.
- Cyhoeddi diweddariadau i randdeiliaid allweddol a grwpiau cymunedol i'w hysbysu cyn gynted ag y cadarnheir yn weithredol fel y gallant hysbysu eu cymunedau.
- Cydweithwyr rheng flaen yn ein gorsafoedd i ddarparu cyfathrebiadau a chyhoeddiadau gan reolwyr trenau ynghylch unrhyw newidiadau i deithiau.

Adlewyrchwyd ein negeseuon ar wefan ac ap National Rail Enquiries gyda Baner tarfu coch a diweddariadau amser real ar eu Cynlluniwr Taith ar-lein.

Yn ystod y ddau ddigwyddiad, y prif nod ar gyfer ein cyfathrebiadau i gwsmeriaid oedd cyhoeddi cyngor teithio amgen cyn gynted ag y cadarnhawyd newidiadau i wasanaethau. Er enghraifft, yn ystod Storm Bert cyhoeddwyd neges 'cofiwch wirio cyn teithio' fel bod cwsmeriaid yn ymwybodol o newidiadau posibl i'w teithiau ac i ganiatáu amser ychwanegol i deithio oherwydd difrod i lwybrau allweddol. Wrth i'r sefyllfa newid, gallai ein tîm rheoli ddiweddarau ein negeseuon digidol ar ein sianeli allweddol mewn amser real. Yn ystod Storm Darragh gwnaethom gyhoeddi hysbysiad yn hysbysu cwsmeriaid na allant deithio gyda ni ar bob llinell heblaw am linellau Treherbert, Merthyr ac Aberdâr cyn gynted ag yr oeddem o'r farn bod angen, ac roedd amodau'r rheilffyrdd/ffyrdd yn golygu nad oedd hi'n bosibl i redeg gwasanaethau ar ddydd Sul 7 Rhagfyr. Mewn achosion fel hyn, rydym yn gwneud ein gorau i helpu cwsmeriaid i gwblhau eu taith cyn belled ag y bo modd a'u cyngori ymlaen llaw os rhagwelir storm ac i ddisgwyl tarfu. Os yw cwsmeriaid yn dal i

ddewis teithio, rydym yn ymateb i'r sefyllfa wrth iddi ddatblygu a phan nad yw hi' ddiogel i redeg gwasanaeth, rydym yn cynghori'r cwsmeriaid hyn na allant barhau i deithio gyda ni.

Gwnaethom gyhoeddi 49 o negeseuon i gyd ar y cyfryngau cymdeithasol ar ein cyfrif @tfwrail ar X (Twitter gynt) ynghylch rhybuddion o gau a tharfu ar linellau oherwydd Storm Bert, a 31 o negeseuon ar ein sianeli cyfryngau cymdeithasol ar X yn ystod Storm Darragh. Yn ystod y ddwy storm, gwelsom gynnydd cyflym yn nifer o gwsmeriaid oedd yn cysylltu â ni a'r mwyafrif o ymholiadau cyfryngau cymdeithasol yn deillio o WhatsApp ac X, gan dderbyn 294 o negeseuon yn ystod Storm Bert a 617 o negeseuon yn ystod Storm Darragh. Yn ogystal, mae ein tîm Cysylltiadau Cwsmeriaid yn amcangyfrif ein bod wedi derbyn tua 700 o ymholiadau gan gwsmeriaid yn ystod Storm Bert a 600 o ymholiadau gan gwsmeriaid yn ymwneud â Storm Darragh. Yn bennaf, ymholiadau oedd y rhain am ad-daliad ac oedi oherwydd effaith perfformiad a achoswyd gan y tarfu. Gellir gweld crynodeb o ffigurau effaith perfformiad y ddwy storm yn y tablau isod:

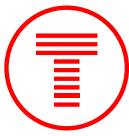
Effaith ar Berfformiad o ganlyniad i Storm Bert (22-25 Tachwedd 2024)	
Cyfrif Digwyddiad	87
Oedi - Munudau	1,756
Nifer y gwasanaethau a ganslwyd yn llwyr	4
Canslo rhannol	11
Canslo ymlaen llaw	113

Effaith ar Berfformiad o ganlyniad i Storm Darragh (6-9 Rhagfyr)	
Cyfrif Digwyddiad	103
Oedi – Munudau	3,724
Nifer y gwasanaethau a ganslwyd yn llwyr	824
Canslo rhannol	115
Canslo ymlaen llaw	120

Effeithiau ar Grwpiau Cymunedol

Yn ogystal â cheisio lleihau'r effaith ar ein cwsmeriaid, rydym hefyd yn teimlo ei bod yn bwysig cefnogi ein cymunedau a'n cymdogion yn wyneb y dinistr a achosir gan dywydd eithafol fel stormydd Bert a Darragh. Yn benodol, yn ystod y cyfnod o law trwm a llifogydd yn ystod Storm Bert, roeddem yn teimlo ei bod yn hanfodol helpu'r rhai o'n cwmpas i ymdopi â'r sefyllfa.

Mae ein pencadlys - Llys Cadwyn - wedi'i lleoli yng nghanol tref Pontypridd, a oedd yn un o'r ardaloedd yr effeithiwyd arni waethaf yn Ne Cymru yn ystod Storm Bert. Effeithiwyd ar lawer o eiddo a busnesau gan lifogydd o Afon Taf, yn ogystal â Pharc Coffa Rhyfel Ynysangharad sydd wedi'i leoli'n uniongyrchol ar draws yr afon o'r swyddfa. Fel rhan o'r ymdrech lanhau yn dilyn y dinistr, gwirfoddolodd nifer o staff TrC i lanhau Lido a Chlwb Bowlio Pontypridd.

Bu ein gwirfoddolwyr hefyd yn helpu gyda'r gwaith glanhau yng Ngardd Gymunedol a Choetir Meadow Street Cyngor Tref Pontypridd, yn Nhrefforest, ac Organics yng Nghwm Cynon, dau grŵp cymunedol yr oeddem eisoes wedi'u cynorthwyo yn y gorffennol gyda chyllid Effaith Gymunedol i wella eu safleoedd. Yn ogystal â threfnu gwirfoddolwyr i helpu, fe wnaethom hefyd ddarparu rhywfaint o gyllid ychwanegol i'r ddau grŵp i allu prynu planhigion a chyflenwadau a ddinistriwyd.

Yn TrC, rydym yn credu'n gryf mewn gwneud y peth iawn a chefnogi'r cymunedau yr ydym yn rhan ohonynt a'u helpu i ffynnu. Felly, aethom ati i geisio creu cyfleoedd i helpu'r rhai o'n cwrdd i ddod dros effaith ddinistriol y stormydd.

Cydnherthedd ac Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd

Er mwyn cynyddu ein hymateb i risgiau hinsawdd, rydym wedi datblygu Cynllun Addasu a Chydnherthedd Hinsawdd cynhwysfawr (CARP) i ddarparu cyfeiriad strategol a llywodraethu. Ei nod yw sicrhau bod cydnherthedd yn yr hinsawdd yn cael ei ymgorffori mewn asedau newydd, rhaglenni cynnal a chadw a phrosesau gwneud penderfyniadau. Eir ati i lunio'r CARP, a gyhoeddwyd yn 2023, gan ddefnyddio tystiolaeth o amrywiaeth o ffynonellau, gan gynnwys polisi a deddfwriaeth Cymru fel Deddf Amgylchedd (Cymru) 2015 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ers cyhoeddi ein CARP yn 2023, rydym wedi dechrau cyflawni yn erbyn ein hymrwymiaidau i addasu i'r newid yn yr hinsawdd. Er enghraifft, rydym yn cynnal asesiadau risg penodol ar gyfer newid yn yr hinsawdd ar gyfer ein hasedau, llwybrau a chyfleusterau allweddol er mwyn rhoi cyfrif am effeithiau newid yn yr hinsawdd. Defnyddir y canfyddiadau hyn i lunio mesurau lliniaru i sicrhau ein bod yn cynnal safon uchel o ddiogelwch a gwasanaeth i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid allweddol. Dyma enghreifftiau o rai o'r mesurau:

- Amserlenni cynnal a chadw rhagweithiol a monitro cyflwr
- Cynllunio ar gyfer tywydd garw a gweithredu mesurau rheoli angenrheidiol
- Penodi contractwyr i ymweld â safleoedd yr effeithir arnynt i wneud gwaith cynnal a chadw a gwaith trwsio brys ar unrhyw safleoedd ac asedau TrC y mae llifogydd a stormydd yn effeithio arnynt.

Yn benodol, yn sgil y gwersi a ddysgwyd o ganlyniad i stormydd blaenorol, gan gynnwys Storm Dennis yn 2020, rydym yn ymgorffori ein dull o wrthsefyll ac addasu newid yn yr hinsawdd. Rydym yn adolygu effeithiau digwyddiadau tywydd eithafol ar ein gwasanaethau, ein hasedau a'n rhwydwaith i ystyried unrhyw gyfleoedd i leihau graddfa'r effeithiau pan fydd digwyddiadau tebyg yn digwydd eto. Mae hyn yn cynnwys cydlynu ein dull o wrthsefyll y tywydd gydag awdurdodau lleol (ac awdurdodau rheoli risg eraill) i sicrhau bod eu gweithdrefnau cynllunio brys yn adlewyrchu'n gywir unrhyw risgiau i gymunedau a thrydydd parti eraill o fewn ffiniau tir a rennir.

Tynnodd y difrod a'r tarfu a achosodd Storm Dennis sylw at y ffaith bod angen paratoi ar gyfer digwyddiadau canlyniadau tebygolrwydd-uchel isel mewn byd ble mae'r hinsawdd yn newid. Ers hynny, rydym wedi rhoi ar waith nifer o nodweddion yn ein strategaeth cydnherthedd tywydd yn seiliedig ar y gwersi rydym wedi'i dysgu. Mae'r rhain yn cynnwys sefydlu mwy o systemau monitro tywydd ar asedau CVL (fel mesuryddion glaw), gwella ein draeniad wrth ymyl y trac i leihau'r risg o lifogydd dŵr wyneb ar ein traciau ac yn agos atynt,

**TRAFNIDIAETH
CYMRU
TRANSPORT
FOR WALES**

3 Llys Cadwyn
Pontypridd,
CF37 4TH,
029 2167 3434
James.price@trc.cymru
trc.cymru

3 Llys Cadwyn
Pontypridd
CF37 4TH
029 2167 3434
james.price@tfw.wales
tfw.wales

yn ogystal â monitro cyflwr ein hasedau. Rydym hefyd yn cyfrif am ddigwyddiadau tywydd anffafriol wrth gynllunio ar gyfer trafniadaeth ac yn ymdrechu i leihau'r amser adfer yn dilyn digwyddiad.

Rydym hefyd yn defnyddio gwersi o'r digwyddiadau tywydd anffafriol hyn i adeiladu ein gwybodaeth weithredol o sut mae risgiau hinsawdd ffisegol yn effeithio ar ein rhwydwaith rheilffyrdd. Mae hyn yn llywio ein dull o asesu risg newid yn yr hinsawdd ac amserlennu teithiau ar gyfer ein hasedau a'n gwasanaethau ar lwybrau allweddol. Mae'n allweddol ein bod yn canolbwyntio ein hymdrechion ar sicrhau ein bod yn paratoi'n briodol pe bai digwyddiadau tebyg yn digwydd eto. Mae ein dull yn cynnwys cynnal a chadw asedau rhagweithiol, gweithdrefnau cynllunio brys, a chynlluniau wrth gefn a rennir gyda rhanddeiliaid allweddol. Yn ogystal â hyn, rydym yn adeiladu sylfaen o dystiolaeth gref i lywio strategaeth fuddsoddi yn yr hirdymor tuag at fesurau cydnerthedd ac addasu hinsawdd fwy cadarn ledled ein rhwydwaith.

Rwy'n gobeithio eich bod chi ac aelodau'r Pwyllgor yn cadw'n dda ac y bydd y dystiolaeth rwyf wedi'i darparu o gymorth i chi gyda'ch ymchwiliad i effaith Storm Bert a Storm Darragh yng Nghymru. Os hoffech i mi ymhelaethu ymhellach ar unrhyw un o'r pwyntiau a nodir uchod neu os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso mawr i chi gysylltu.

Cofion cynnes,

James Price
Prif Weithredwr / Chief Executive